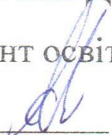

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра лісового господарства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Світлана АДАМЕНКО

« 01 » вересня 202 5 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ПРИРОДНИХ
ЗАПОВІДНИКАХ»**

Освітній рівень:	бакалавр (скорочений термін навчання)
Галузь знань:	Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»
Спеціальність:	Н4 «Лісове господарство»
Освітня програма:	Лісове господарство
Факультет:	Лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» для здобувачів вищої освіти спеціальності Н4 «Лісове господарство», освітньої програми «Лісове господарство» Уманський НУ, 2025 року – 18 с.

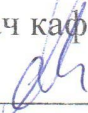
Розробники: Черниш Віталій Іванович, викладач кафедри лісового господарства

(підпис) Віталій ЧЕРНИШ
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри лісового господарства

Протокол від «01» вересня 2025 року № 1

Завідувач кафедри лісового господарства

(підпис) Світлана АДАМЕНКО
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«01» вересня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету
лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «01» вересня 2025 року № 1

Голова
(підпис) Михайло ШЕМЯКІН
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«01» вересня 2025 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність Н4 «Лісове господарство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень «Бакалавр» (скорочений термін навчання) Освітня програма: «Лісове господарство»	18 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		52 год.	78 год.
Індивідуальні завдання: –			
	Вид контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою від 11. 07. 2024 р.

Навчальна дисципліна «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Лісове господарство» підготовки фахівців бакалаврів (скорочений термін навчання) рівня вищої освіти за спеціальністю Н4 «Лісове господарство» галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина».

Мета дисципліни: дисципліна «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» є надання майбутнім фахівцям комплексу знань щодо теоретичного та практичного підґрунтя охорони природи, організації, планування та проведення природоохоронної діяльності, формування у здобувачів вищої освіти системного екологічного мислення та навичок прийняття оптимальних управлінських рішень.

Завдання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні критеріїв та принципи вибору місць для створення заповідних об'єктів та цінності їх територій;
- проблеми раціонального використання лісових ресурсів.

Предметом дисципліни є вивчення принципів, концепцій та практик соціальної відповідальності, які застосовуються в природоохоронних установах, зокрема в природних заповідниках та національних парках.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» є однією із обов'язкових дисциплін в лісовому господарстві, вона пов'язана з такими дисциплінами природно-заповідна справа, антропогенний вплив на рослинний світ, лісові культури та лісова меліорація.

Вивчення навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Лісове господарство» спеціальності Н4 «Лісове господарство» галузі знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина» (табл. 1).

Таблиця 1

**Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що
формується під час вивчення навчальної дисципліни «Соціальна
відповідальність у природних заповідниках»**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 7	Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.	ПРН 6	Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.
		ПРН 13	Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 14	Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.
		ПРН 16	Організувати результативні та безпечні умови праці.
Фахові компетентності (ФК)			
ФК 5	Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.	ПРН 6	Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.
		ПРН 13	Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.
ФК 10	Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців.	ПРН 14	Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.
		ПРН 16	Організувати результативні та безпечні умови праці.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Соціальна відповідальність у природних заповідниках», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Соціальна відповідальність у природних заповідниках»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	розуміння різних типів природних ресурсів, їх характеристик та значення;	лекція, семінарське заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	методів оцінки стану природних ресурсів, включаючи кількісні та якісні показники;		
1.3	типів і категорій природно-заповідного фонду, їх характеристик та ролі у збереженні біорізноманіття;		
1.4	основних підходів та методів охорони природних ресурсів;		
1.5	правових аспектів створення та функціонування заповідних територій.		
2	Уміння/навички:		
2.1	класифікувати природні ресурси за походженням, вичерпністю, відновлюваністю та іншими критеріями;	лекція, семінарське заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.2	проводити екологічний аналіз природних ресурсів та їх використання;		
2.3	застосовувати екологічні знання для розробки стратегій раціонального використання природних ресурсів;		
2.4	розробляти плани управління та збереження природних ресурсів і природно-заповідних територій.		
3	Комунікація:		
3.1	донесення до фахівців і	семінарське	представлення

	нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду;	заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
3.2	збір, інтерпретація та застосування даних;		
3.3	спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово.		
4	Відповідальність і автономія		
4.1	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами;	семінарське заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль
4.2	спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах.		
4.3	формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти		

Таблиця 3

**Методи навчання та методи контролю програмних результатів
навчання з навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність у
природних заповідниках»**

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 6	Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.	Лекція, семінарські заняття, індивідуальні консультації, мозковий штурм. самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 13	Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, семінарські заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 14	Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.	Лекція, семінарські заняття з вирішення професійно-орієнтованих задач, мозковий штурм.	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 16	Організувати результативні та безпечні умови праці.	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв,	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання

		семінарські заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій	індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
--	--	--	---

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Загальні поняття про заповідання. Об'єкти природно-заповідного фонду України»

Тема 1.1. Вступ до дисципліни. Поняття і зміст заповідної справи.

Заповідна справа. Задача заповідної справи. Завдання заповідної справи. Суть заповідної справи. Предмет заповідної справи.

Тема 1.2. Об'єкти заповідання.

Головна задача заповідних територій. Функції заповідників. Об'єктами охорони в заповідниках.

Тема 1.3. Характеристика типів заповідних територій.

Природні заповідники. Біосферні заповідники. Національні природні парки. Регіональні природні (ландшафтні) парки. Заказники. Пам'ятки природи. Заповідні урочища. Ботанічні сади. Дендрологічні парки. Зоологічні парки. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва. Охоронні зони. Характеристика інших об'єктів охорони довкілля.

Змістовий модуль 2. «Регулювання питаннями заповідання»

Тема 2.1. Управління об'єктами природно-заповідного фонду.

Основні засоби збереження та охорони заповідних територій. Охорона та контроль на заповідних територіях.

Тема 2.2. Червона книга.

Загальні положення про Червону книгу. Історія створення Червоної книги.

Тема 2.3. Зелена книга.

Зелена книга України. Охорона природних рослинних угруповань.

Theme 2.3. Green Book.

Green Book of Ukraine. Protection of natural plant communities.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л.	п.	інд.	с.р.		л.	п.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Загальні поняття про заповідання. Об'єкти природно-заповідного фонду України										
Тема 1.1. Вступ до дисципліни. Поняття і зміст заповідної справи.	14	2	2	–	10	–	–	2	–	14
Тема 1.2. Об'єкти заповідання.	14	2	2	–	10	–	2	–	–	14
Тема 1.3. Характеристика типів заповідних територій.	16	4	4	–	8	–	2	–	–	12
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8	–	28	–	4	2	–	40
Змістовий модуль 2. Охорона рослинного світу										
Тема 2.1. Управління об'єктами природно-заповідного фонду.	16	4	4	–	8	–	–	–	–	14
Тема 2.2. Червона книга.	16	4	4	–	8	–	2	–	–	12
Тема 2.3. Зелена книга. Theme 2.3. Green Book.	14	2	4	–	8	–	2	2	–	12
Разом за змістовим модулем 2	46	10	12	–	24	–	4	2	–	38
Усього годин	90	18	20	–	52	–	8	4	–	78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1			
1.1	Категорії природно-заповідних територій Міжнародного союзу охорони природи.	2	2
1.2	Природні резервати і національні парки у світовій системі природоохоронних територій.	2	—
1.3	Порядок створення нової території природно-заповідного фонду України.	4	—
Змістовий модуль 2			
2.1	Біосферні заповідники України.	4	—
2.2	Природні заповідники України. Nature reserves of Ukraine.	4	—
2.3	Національні природні парки України.	4	2
Разом		20	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовий модуль 1			
1.1	Категорії природно-заповідних територій.	10	14
1.2	Проектування і створення заповідних територій.	10	14
1.3	Охорона навколишнього середовища на заповідних територіях.	8	12
Змістовий модуль 2			
2.1	Наукові дослідження на заповідних територіях.	8	14
2.2	Використання територій природно-заповідного фонду.	8	12
2.3	Просвітницька діяльність на заповідних територіях.	8	12
Разом		52	78

7. Методи навчання

В освітньому процесі використовуються наступні методи навчання: тематичні лекції; практичні заняття із вирішення професійно-орієнтованих задач; інтерактивні заняття; мозковий штурм, експрес контроль, індивідуальні заняття із підготовкою рефератів, презентацій; виконання

практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, консультації з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle (табл. 2).

Матеріали курсу «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1655>.

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

8. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь і навичок студентів з дисципліни враховує всі види занять, передбачених навчальним планом, який включає лекційні, семінарські та практичні заняття, а також самостійну роботу і виконання індивідуальних завдань.

Перевірка та оцінювання теоретичних знань і практичних навичок студентів може проводитись за такими формами контролю:

1. Поточний контроль.
2. Проміжний контроль.
3. Підсумковий контроль.

1. Поточний контроль включає:

- оцінювання знань студентів під час семінарських і практичних занять;
- підготовку рефератів, презентацій з питань соціальної відповідальності у сфері охорони природи;
- виконання індивідуальних завдань, що передбачають аналіз конкретних ситуацій (соціально-екологічних конфліктів, взаємодії заповідників із місцевими громадами, прикладів сталого розвитку тощо).

Оцінювання знань проводиться за 3-бальною шкалою за такими критеріями:

1. розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології соціальної відповідальності в діяльності природно-заповідних установ;
2. ступінь засвоєння фактичного матеріалу (прикладні реалізації соціально відповідальних проєктів, міжнародні стандарти соціальної відповідальності, законодавчі основи тощо);
3. уміння поєднувати теоретичні знання з практикою при аналізі реальних ситуацій і розробці пропозицій щодо підвищення ефективності соціальної взаємодії;
4. обізнаність з основною та додатковою навчальною, науковою і нормативною літературою;

5. логіка, структура, стиль викладу матеріалу під час виступів, здатність аргументовано відстоювати власну позицію та робити узагальнення.

Оцінка “відмінно” (3 бали) може бути отримана студентом за відповідності всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

2. Проміжний (тестовий) контроль

Здійснюється за допомогою тестів, що проводяться у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Тестові завдання охоплюють питання з основ соціальної відповідальності, етики природоохоронної діяльності, взаємодії заповідників із громадськістю, а також принципів сталого розвитку.

Тест може містити запитання одиничного, множинного або впорядкованого вибору, а також практичні завдання для перевірки рівня розуміння теоретичних положень курсу.

3. Підсумковий контроль

Проводиться у формі диференційованого заліку або іспиту з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Для підведення підсумків роботи студентів з вивчення курсу «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» підсумовується кількість отриманих балів з усіх видів контролю протягом семестру (поточний та проміжний контроль), а також за результатами підсумкового контролю (заліку або іспиту). Таким чином, загальна оцінка за знання курсу відображає всі складові навчального процесу, рівень засвоєння студентами теоретичних знань, сформованість практичних навичок і вміння застосовувати принципи соціальної відповідальності у діяльності природно-заповідних установ.

9. Розподіл балів при кредитно-трансферній системі оцінювання знань з навчальної дисципліни

Поточний (модульний) контроль								Бали за науково-дослідну роботу/Заохочувальні бали	Сума
Кількість балів за модуль	Змістовий модуль 1 (45 балів)			Змістовий модуль 2 (45 балів)					
Кількість балів за теми	Т 1	Т 2	Т 3	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	10	100
в т.ч. за видами робіт:	15	15	15	10	10	15	10		
практичні заняття	10	10	10	10	10	10	10		
виконання СРС	5	5	5	—	—	5	—		

Поточний контроль.

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *семінарських заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати бліцопитування та письмового або тестового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних завдань* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» – 70. Бали розподіляються наступним чином:

1. Систематичність та активність роботи на семінарських заняттях оцінюється в 20 балів:

а) відповідь з питань семінарів / виконання практичних завдань 1–10 балів.

б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 10 балів.

2. Виконання завдань для самостійної роботи студентів оцінюється в 17 балів:

а) підготовка презентації 1–17 балів.

3. Модульний контроль містить 13 тестів, відповідь на кожен з яких оцінюється в 1 балів (1 × 13 тестів) – 13 балів.

Заохочувальні бали – представлення результатів науково-дослідних робіт: участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах – 1–10 балів; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції – 1–10 балів.

Виконання студентами завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок студент одержує нульову оцінку. Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Підсумковий контроль.

Форма проведення підсумкового контролю з дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» є комбінованою: передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект із десяти тестових завдань. Повна та вичерпна відповідь на кожне з питань оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів. За 1 правильно вирішене тестове завдання студент отримує 1 бал.

Загалом під час заліку студент може отримати 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання,

викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

10. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках».
2. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках».
3. Методичні рекомендації з підготовки практичних занять студентів з дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках».

11. Рекомендована література

Базова

1. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч. посіб. – Рівне: РДТУ, 2000. – 239 с.
2. Заповідна справа в Україні: Навч. посіб. / За ред.. М.Д. Гродзинського, М.П. Стеценка. – К.: Географіка, 2003. – 306 с.
3. Заповідна справа / Товажнянський Л.Л., Солодкий В.Д., Масікевич Ю.Г. та ін. – Харків: НТУ “ХПІ”. – 2002. – 240 с.
4. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідникове видання. – Ужгород: підприємство “Ліра”, 2002. – 312 с.
5. Основи заповідної справи. – К.: Видавн.-поліграф. центр «Київський університет», 2002. – 128 с.
6. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник. – К.: Арістей, 2007. – 480 с.
7. Солодкий В.Д., Товажнянський Л.Л., Масікевич Ю.Г., Білокінь М.В., Гринь С.О., Шапорєв В.П., Моїсєєв В.Ф. Заповідна справа: Підручник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 288 с.
8. Фурдичко О.І., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Заповідна справа в Україні: Підручник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 336 с.

Допоміжна

1. Горб К.М. Теорія та практика організації території особливої охорони: Навч. посіб.– Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. – 56 с.– 160 с.
2. Товажнянський Л.Л., Масікевич Ю.Г., Солодкий В.Д та ін. Управління природоохоронною діяльністю. – Харків: НТУ «ХПІ», 2002. – 304 с.

12 Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>.
2. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.rada.kiev.ua/>.
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
4. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>.
5. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>.
6. Цифровий репозиторій ХНУГХ ім. А.Н. Бекетова / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>.
7. Цифровий репозитарій Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568>.

13. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

14. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Соціальна відповідальність у природних заповідниках», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. Зміни у робочій програмі на 2025-2026 рр.

Уточнено розподіл балів, що може отримати студент під час поточного контролю, перевірки знань і вмінь, використовувати сучасні технології. Знати витоки лісівництва, етапи розвитку лісової справи в нашій країні та за кордоном, знати місце гуманітарних та соціальних, загальнонаукових, інженерних, біологічних та спеціальних дисциплін в підготовці бакалавра з лісового господарства.